

SORA –SÄÄDÖSTEN AIHEUTTAMAT MUUTOKSET AMMATILLISTEN TUTKINTOJEN PERUSTEISIIN JA TUTKINTOKOHTAISET TERVEYDENTILAVAATIMUKSET

Aira Rajamäki, Opetushallitus

Mitä opiskelu edellyttää (aikuis-)opiskelijalta?

- ◆ Voimavaroja ja motivaatiota
- ◆ Omakohtaista vastuuta valinnoista, opintojen suunnittelusta ja ajankäytöstä
- ◆ Arjen hallintaa
- ◆ Elämäntilanteen muutosten hallintakykyä ja sitoutumista
- ◆ Häiriöiden sietokykyä (esim. univaje, masentuneisuus, huonot opiskeluolosuhteet, erilaiset ristiriidat, sairaudet, epävakaa talous)
- ◆ Kognitiivisia valmiuksia, luovaa ajattelua ja tiedonkäsittelyä

Miten opiskelijan alalle soveltumattomuus ilmenee sosiaali- ja terveysalalla (tutkintoon valmistavan) koulutuksen aikana?

- ◆ Opiskelijalla ei ole riittäviä edellytyksiä selviytyä tutkinnon tavoitteista ja ammattitaitovaatimuksista
- ◆ Koulutusmotivaatio epäselvä tai heikko
- ◆ Vuorovaikutustaitojen puute, kyvyttömyys luontevaan potilastyöhön tai asiakaspalveluun
- ◆ Mielenterveysongelmat
- ◆ Heikko paineensietokyky
- ◆ Epäsosiaalinen käyttäytyminen
- ◆ Rikollinen toiminta

Miten koulutuksen järjestäjät ovat selviytyneet em. tilanteista aikaisemmin?

- ◆ Kuunteleminen, joustaminen, vaihtoehtojen ja ajan järjestäminen ongelmatilanteissa oleville - usein kaikki mahdollinen on tehty
- ◆ Opinto-ohjaus, HOPS, henkilökohtaistaminen
- ◆ Yhteistyö työelämän kanssa työssäoppimisen mahdollistumiseksi – ongelmallisille ei tahdo löytyä paikkoja
- ◆ Oppilas- tai opiskelijakunnat ja tutortoiminta
- ◆ Opiskeluterveydenhuolto edistämään opiskelijoiden kokonaisyhyvinvointia (voimavaroja, opiskelukykyä ja opiskeluyhteisön ja -ympäristön laatua)
- ◆ Yhteistyö huoltajien kanssa (alle 18 v.)
- ◆ Kriisiryhmät
- ◆ Moniammatillinen yhteistyö eri viranomaistahojen kesken
- ◆ Kurinpitotoimenpiteet, määräaikainen erottaminen

Uusien säännösten tavoitteet

- ◆ Parantaa turvallisuutta koulutuksessa ja sen jälkeisessä työelämässä lisäämällä koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen mahdollisuutta puuttua tilanteisiin, jotka liittyvät opiskelijoita koskeviin soveltumattomuus- ja turvallisuuskysymyksiin.
- ◆ Edistää potilas- ja asiakasturvallisuutta, liikenteen turvallisuutta, alaikäisten turvallisuutta sekä opiskelijan itsensä ja opiskelu- ja työyhteisön turvallisuutta.
- ◆ Lisätä opiskelijan oikeusturvaa: menettely perustuu lainsäädäntöön (yhteiset ja ennalta määritetyt pelisäännöt), yhdenvertainen kohtelu, säännöksiin rakennetut suojaverkot, valitusmahdollisuus päätöksistä.

Säädösmuutokset koskevat

- ◆ Opiskelijaksi ottamisen edellytysten tarkentamista ja terveydentilavaatimusten määrittelyä tutkinnon perusteissa
- ◆ Oikeutta turvalliseen opiskeluympäristöön
- ◆ Opiskeluoikeuden peruuttamista tilanteissa, joissa se olisi turvallisuusnäkökohtien vuoksi perusteltua
- ◆ Muutoksenhakua opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevista päätöksistä Opiskelijan oikeusturvalautakuntaan
- ◆ Huumausainetestauksia
- ◆ Kurinpitösäännöksiä
- ◆ Koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen ja viranomaisten tietojen saantia
- ◆ **Voimaan 1.1.2012**

Ammattikoulutuksen säädösmuutokset

- ◆ Tutkintojen perusteet tarkistettu määräyksillä (OPH), jotka koskevat tutkintokohtaisia terveydentilavaatimuksia
- ◆ Määräykset koskevat ammatillisia tutkintoja, joihin liittyy uhkia potilas- ja asiakasturvallisuuden, liikenneturvallisuuden, alaikäisten turvallisuuden sekä opiskelijan itsensä ja opiskelu- ja työyhteisön turvallisuuden vaarantumisesta.
- ◆ Muutokset koskevat ammatillisten perustutkintojen, ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen perusteita sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan, humanistisen ja kasvatustieteiden alan, tekniikan ja liikenteen alan sekä eräissä luonnonvara- ja ympäristöalan tutkinnoissa (yht. 43 tutkintoa; 14 pt, 17 at ja 12 eat).

SORA- säädökset toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa

- ◆ Ammatillista koulutusta ja ammatillista aikuiskoulutusta koskevat säädökset tulevat voimaan 1.1.2012 alkaen.
- ◆ Laki (951/2011) ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja asetus (1032/2011)
- ◆ Laki (952/2011) ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja asetus (1033/2011)
- ◆ Laki (956/2011) opiskelijoiden oikeusturvalautakunnasta ja muutos
- ◆ Laki (955/2011) rikosrekisterilain 6 §:n muuttamisesta

Asetuksessa (1032/2011) olevat perustutkinnot:

- Lapsi- ja perhetyön pt, nuoriso- ja vapaa-ajan ohjauksen pt, viittomakielisen ohjauksen pt
- Sosiaali- ja terveysalan pt, hammastekniikan pt, lääkealan pt, liikunnan ohjauksen pt
- Lentokoneasennuksen pt, lennonjohdon pt, logistiikan pt:n kuljetuspalvelujen ko.ohj./os.ala ja lentoasemapalvelujen ko.ohj./os.ala, rakennusalan perustutkinnon maanrakennuskoneenkuljetuksen ko.ohj./os.ala sekä merenkulkualan pt
- Metsäalan pt:n metsäkoneenkuljetuksen ko.ohj/os.ala, luonto- ja ympäristöalan pt:n ympäristöalan ko.ohj./os.ala

sekä ammatti- ja erikoisammattitutkinnot (1033/2011)

- ◆ Lasten ja nuorten erityisohjaajan at
- ◆ Koulunkäynnin ja koululaisten ap-ip ohjauksen at ja eat, perhepäivähoitajan at, jalkojenhoidon at, kipsausalan at, obduktiopreparaattorin at, kipsimestarin eat, psykiatrisen hoidon eat, kehitysvamma-alan at ja eat, päihdetyön at, näkövammaistaitojen ohjaajan eat, puhevammaisten tulkin eat, työvalmennuksen eat, vanhustyön eat, hierojan at ja eat, liikunnan at sekä valmentajan at ja eat
- ◆ Ajoneuvonosturinkuljettajan at, linja-autonkuljettajan at, puutavaran autokuljetuksen at, yhdistelmäajoneuvonkuljettajan at, liikenneopettajan eat ja maarakennusalan at
- ◆ Metsäkoneenkuljettajan at ja eat

Ammattikoulutusta koskevat säädosmuutokset

- ◆ **Pääperiaate = esteettömyys (27 a §):**
Terveystila ei saa estää opiskelua ja tutkinnon suorittamista, mikäli terveydellinen este on kohtuullisin keinoin poistettavissa.

Opiskelu-oikeus voidaan peruuttaa, jos

- 1) opiskelija on opinnoissaan toistuvasti tai vakavasti vaarantanut toisen henkilön terveyden tai turvallisuuden ja näin osoittautunut ilmeisen soveltumattomaksi toimimaan opintoihin liittyvissä käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa/ harjoittelussa
- 2) on ilmeistä, että opiskelija ei terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään täytä säädettyjä opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä tai
- 3) opiskelija on hakuvaiheessa salannut tiedon aiemmasta peruuttamispäätöksestä tai
- 4) opiskelija on tuomittu rangaistukseen sukupuolisiveellisyyttä loukkaavasta teosta, seksuaalirikoksesta, törkeästä henkeen tai terveyteen kohdistuneesta rikoksesta taikka vähäistä vakavammasta huumausainerikoksesta ja jos peruuttaminen on tarpeen alaikäisten suojelemiseksi (koskee opintoja, joissa olennaisesti edellytetään alaikäisten parissa työskentelyä)

Opiskeluvoikeuden peruuttaminen (L 951/2011, 32 ja 32 a §)

- ◆ Opiskeluvoikeuden peruuttamista on pidettävä ensisijaisesti virheellisen opiskelijavalinnan korjaamistoimenpiteenä ei kuripitotoimenpiteenä.

Opiskelijaksi ottaminen - terveydentila ja toimintakyky

- ◆ PeVL: Vaikka henkilön terveydentila tai vammaisuus voi sinänsä estää osallistumisen esimerkiksi joihinkin opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin, ei tämä välttämättä merkitse sitä, että henkilö olisi sopimaton opiskelemaan kyseistä alaa. Tämä seikka tulee ottaa huomioon myös tulkittaessa ja sovellettaessa opiskelijaksi ottamisen esteitä koskevia säännöksiä.
- ◆ Terveydentilavaatimuksia voidaan asettaa 1.1.2012 jälkeen opiskelijoiksi hakeville.

Koulutuksen järjestäjän monijäseninen toimielin

- ◆ Edustettuina koulutuksen järjestäjä, opiskelijahuolto, opettajat, työelämä ja opiskelijat
- ◆ Yli 15 -vuotias opiskelijoita edustava jäsen -> läsnäolo- ja puheoikeus
- ◆ Virkavastuulla toiminta
- ◆ Koulutuksen järjestäjä nimeää puheenjohtajan ja muut jäsenet enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan
- ◆ Opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevissa asioissa lisäksi opiskelijan työssäoppimispaikan edustaja
- ◆ Päättää opiskeluoikeuden peruuttamisesta, palauttamisesta, asuntolasta erottamisesta sekä opiskelusta pidättämisestä
- ◆ Yhden koulutuksen järjestäjän tai useamman yhteinen, ei ns. oppilaitoskohtaista toimielintä

Menettely opiskeluoikeuden peruuttamista ja palauttamista koskevassa asiassa

- ◆ Peruuttamisesta ja palauttamisesta päättää koulutuksen järjestäjän asettama **monijäseninen toimielin** ja korkeakouluissa ammattikorkeakoulun/ yliopiston hallitus.
- ◆ Ennen peruuttamispäätöksen tekemistä on hankittava asiaa koskeva tarpeellinen selvitys ja varattava opiskelijalle tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.
- ◆ Peruuttamista ja palauttamista koskevaan päätökseen voi hakea muutosta **opiskelijoiden oikeusturvalautakunnalta** 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista (ja sen jälkeen Helsingin hallinto-oikeudelta -> muutos syksy 2011).
  1. Peruuttamista koskeva päätös voidaan panna täytäntöön valituksesta huolimatta, ellei opiskelijoiden oikeusturvalautakunta tai hallinto-oikeus kiellä päätöksen täytäntöönpanoa

Tiedonsaanti opiskelijavalinnoissa > terveydentila ja toimintakyky

- ◆ Hakijan tulee **koulutuksen järjestäjän pyynnöstä** antaa opiskelijaksi ottamisen arvioinnin edellyttämät terveydentilaansa koskevat tiedot.
  - > Koskee vain **asetuksessa määriteltyjä** koulutusaloja ja tutkintoja
  - > **Tarkoituksena ei ole se, että koulutuksen järjestäjä pyytäisi jatkossa lääkärintodistuksen kaikilta tietyn alan hakijoilta.** Jos hakijan ilmoituksen (hakulomake) perusteella ilmenee aiheutta, koulutuksen järjestäjä voi edellyttää tarkempia terveydentilatietoja opiskelusta suoriutumisen ja kohtuullisten toimien arvioimiseksi.

32 ja 32 a , YHTEENVETO: OPISKELUOIKEUDEN PERUUTTAMINEN

peruste	toisen terveyden tai turvallisuuden vaarantaminen	ei täytä terveyden-tilaltaan tai toimintakyvyltään opiskelijaksi ottamisen edellytyksiä	aiemman opiskeluoikeuden peruuttamista koskevan päätöksen salaaminen hakuvaiheessa	opinnot edellyttävät olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä, tuomittu rangaistukseen tietystä rikoksesta
selvitykset	* vaarantanut vakavasti (tapahtumakuvaus) * vaarantanut toistuvasti (useampi huomautus) * mahd. terveydentilatutkimukset	* määrätään terveydenhuollon ammattihenkilön suorittamiin tarkastuksiin ja tutkimuksiin, jos ne ovat välttämättömiä opiskelijan terveydentilan tai toimintakyvyn selvittämiseksi	* tiedonsaantioikeus koulutuksen järjestäjältä, ammattikorkeakoululta ja yliopistolta	* rikosrekisteriote
-> Ohjaus tarvittaessa opiskelijaterveydenhuoltopalvelujen piiriin				

-> Selvitysten perusteella arviointi tilanteesta

- Varataan opiskelijalle (ja hänen huoltajalleen) tilaisuus tulla kuulluksi
- **Valviralle tieto** vireillä olevasta terveydenhuollon opiskelijaa koskevasta opiskeluoikeuden peruuttamisprosessista
- Selvitetään yhdessä opiskelijan kanssa tämän mahdollisuus hakeutua muuhun koulutukseen (opinto-ohjaus)
- Selvitetään opiskelijan siirtomahdollisuus ja -halukkuus
- Päätös: opiskeluoikeuden peruuttaminen/ opiskeluoikeutta ei peruuteta/ opiskelijan siirtyminen toiseen koulutusohjelmaan
- **Valviralle tieto** terveydenhuollon opiskelijaa koskevasta opiskeluoikeuden peruuttamispäätöksestä ja sen perusteluista

YHTEENVETO: 35 ja 35 a § KURINPITO

Kirjallinen varoitus, kun opiskelija

- häiritsee opetusta
- käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti
- menettelee vilpillisesti tai muuten rikkoo oppilaitoksen järjestystä
- kieltäytyy huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämisestä
- on selvityksen perusteella käyttänyt huumausaineita väärin

Päätävä taho: rehtori

Määräaikainen erottaminen max 1 vuosi, kun

- opiskelijan teko tai laiminlyönti on vakava tai
- opiskelija jatkaa kirjallisen varoituksen perusteena ollutta epäasiallista käyttäytymistä

Päätävä taho: monijäseninen toimielin/ hallitus

Opiskelu-oikeuden pidättäminen

- siihen asti kunnes suostuu opiskelu-oikeuden peruuttamisprosessiin liittyviin terveydentilan toteamiseksi suoritettaviin tarkastuksiin ja tutkimuksiin
- siihen asti kunnes suostuu toimittamaan rikosrekisteriotteen nähtäväksi tilanteissa, joissa opinnot edellyttävät olennaisesti alaikäisten parissa työskentelyä

Päätävä taho: monijäseninen toimielin/ hallitus

Poistumismääräys opetustilasta tai oppilaitoksen tilaisuudesta tai opiskelun epääminen max 3 päivää, kun opiskelija

- häiritsee opetusta
- käyttäytyy väkivaltaisesti tai uhkaavasti
- vaarantaa toisen henkeä tai terveyttä

- Ei hallintopäätös, toimenpiteet tulee kirjata jotta ne voidaan jälkikäteen todentaa

Toimivaltainen taho: rehtori, opettaja, harjoittelupaikan ohjaaja yhdessä tai erikseen

Huumausainetestaus, 34 a §

Koulutuksen järjestäjä voi velvoittaa opiskelijan esittämään huumausainetestistä koskevan todistuksen, **jos**

- on **perustelua aihetta epäillä**, että opiskelija on huumausaineiden vaikutuksen alaisena opintoihin kuuluvissa käytännön tehtävissä tai työssäoppimisessa/ harjoittelussa tai että opiskelijalla on riippuvuus huumeista; **ja**
- testaaminen on välttämätöntä opiskelijan toimintakyvyn selvittämiseksi; **ja**
- opiskelija toimii tehtävissä, jotka edellyttävät erityistä tarkkuutta, luotettavuutta, harkinta- tai reagointikykyä; **ja**
- huumeiden vaikutuksen alaisena tai huumeista riippuvaisena toimiminen ko. tehtävässä
  1. vakavasti vaarantaa opiskelijan itsensä tai toisen henkeä tai terveyttä,
  2. vakavasti vaarantaa liikenteen turvallisuutta,
  3. vakavasti vaarantaa salassapitosäännöksiin suojattujen tietojen suojaa tai eheyttä, tai
  4. merkittävästi lisää huumaus- tai lääkeaineiden laittoman kaupan, hallussapidon, käytön tai leviämisen riskiä

Arkaluonteisten tietojen käsittely, 42 §

- ◆ Hakijan ja opiskelijan terveydentilatietoja saavat käsitellä vain ne henkilöt, jotka valmistelevat tai tekevät päätöksen opiskelijavalinnasta, opiskeluoikeuden peruuttamisesta tai palauttamisesta taikka kurinpidosta.
- ◆ Rikosrekisteriotetietoja saavat käsitellä vain ne henkilöt, jotka valmistelevat tai tekevät päätöksen opiskeluoikeuden peruuttamisesta.
- ◆ Koulutuksen järjestäjän tulee määritellä ne tehtävät, joihin sisältyy arkaluonteisten tietojen käsittelyä.
- ◆ Arkaluonteiset tiedot on säilytettävä erillään muista henkilötiedoista ja ne tulee poistaa rekisteristä välittömästi, kun niiden säilyttämiselle ei ole enää lakisääteisten tehtävien edellyttämää perustetta ja viimeistään 4 vuoden kuluttua tietojen merkitsemisestä rekisteriin.

Opiskelu-oikeuden peruuttaminen

◆ **Ristikkäiset oikeudelliset intressit?**

-> Koulutuksen järjestäjän/ korkeakoulun näkökulma: turvallisuuden varmistaminen, koulutuksen ja valmistuvien laatu

-> Opiskelijan näkökulma: sivistykselliset oikeudet

Silti: kenenkään etu ei ole valmistua "hinnalla millä hyvänsä"

Tiedotus, ohjaus ja tuki tärkeää

- ◆ **Opiskeluvoimien perustaminen on viimesijainen keino!**
  - > Tärkeintä on kehittää **opiskelijan ohjausta** toisella asteella ja korkeakouluissa, varmistaa **opiskelijavalinnalla opiskelijan soveltuvuus** alalle, huolehtia **ennaltaehkäisevästä** mielenterveydestä ja varmistaa, että opiskelijat saavat opintojensa aikana riittävästi **tukea** opintoihinsa ja jaksamiseensa liittyvissä ongelmissa
- **Hoitoonohjaus, opiskelijahuollon ja opiskeluterveydenhuollon kehittäminen**

OPETUSHALLITUS

Ammatillisten perustutkintojen perusteiden määräysten muutokset

- ◆ Perusteiden määräykset tukevat säädösten toimeenpanoa
- ◆ Määräysten tarkistuksia mm. seuraaviin lukuihin:

Luku 2 Perustutkinnon perusteiden toimeenpano ammatillisessa peruskoulutuksessa

- 2.1 Opetussuunnitelman laadinta ja sisältö
- 2.2.1 Opetussuunnitelman yhteinen osa

Luku 3 Perustutkinnon suorittaminen näyttötutkintona

- 3.5 Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa
- 3.6 Näyttötutkintoon valmistava koulutus
- 3.8.1 Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset näyttötutkinnossa (uusi luku)

Ammatillisten perustutkintojen perusteiden määräysten muutokset

Luku 8 Muut määräykset :

- 8.1 Opinto-ohjaus ja henkilökohtainen opiskelusuunnitelma,
- 8.2 Työssäoppiminen ja työturvallisuus,
- 8.3 Ammatillinen erityisopetus,
- 8.6 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö ja
- 8.7 Opiskelijahuolto
- 8.8 Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa peruskoulutuksessa (uusi luku)

Ammatillisten perustutkintojen perusteiden määräysten muutokset

- ◆ **Luku 9.2 Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatillisessa peruskoulutuksessa (perusteiden liiteosassa)**
  - **Kumotaan** asetuksessa (1032/2011) määrätyissä tutkinnoissa kokonaan luvun 9.2 kuvaukset tutkinnon perusteiden liiteosassa ja
  - yhteiset tekstit muista tutkinnoista, jotka jäävät liiteosaan (muut kuin asetuksessa mainitut tutkinnot).

Esimerkkejä muutoksista
ammattillisten perus-,
ammatti- ja
erikoisammattitutkintojen
perusteissa..

Ammatilliset perustutkinnot luku 2.1.1

Opetussuunnitelman yhteinen osa, mm.

- ◆ **toimintatavat, miten tutkintokohtaisista terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimuksista ja muista opintoihin liittyvistä edellytyksistä tiedotetaan opiskelijoiksi hakeutuville (L 951/2011, 27 a §)**
- ◆ **periaatteet, miten koulutuksen järjestäjä toimii opiskeluoikeuden peruuttamista, opiskeluoikeuteen liittyvää tiedonsaantia ja opiskeluoikeuden palauttamista koskevissa asioissa (L 951/2011, 32 §, 32 a § ja 32 b §) valtioneuvoston asetuksen (1032/2011) mukaisten koulutusalojen ja tutkintojen erityispiirteet huomioon ottaen, ja miten se ohjeistaa opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja palauttamisesta päättävän koulutuksen järjestäjän asettaman toimielimen toimintaa ja päätöksentekoa sekä mahdollisesti muiden koulutuksen järjestäjien kanssa tehtävää toimielinyhteistyötä (L 951/2011, 35 a §)**

Ammatilliset perustutkinnot luku 2.1.1

Opetussuunnitelman yhteinen osa mm.

- ◆ **toimintatavat, miten tiedotetaan opiskelijaksi hakeutuville koulutusaloista ja tutkinnoista, joissa voidaan edellyttää rikosrekisteriotteen pyytämistä (L 951/2011, 32 a § 4 mom) sekä ohjeet, miten ja milloin opiskelija toimittaa rikosrekisteriotteen koulutuksen järjestäjälle nähtäväksi (L 955/2011, 6 §)**
- ◆ **toimintatavat, miten ja milloin tiedotetaan opiskelijoille muutoksenhaun tekemisestä opiskelijan oikeusturvalautakuntaan (L 956/2011) opiskeluoikeuden peruuttamista tai palauttamista koskevissa asioissa valtioneuvoston asetuksessa (1032/2011, 16 §) määriteltyjen koulutusalojen tutkinnoissa**

Luku 8.1 Opinto-ohjauksen ja henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, mm.

- ◆ **Koulutuksen järjestäjän tulee ottaa opinto-ohjauksen järjestämisessä huomioon, että tiedon haltijalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus antaa opiskelijan terveydentilaa ja toimintakykyä koskevia ja asioiden hoidon kannalta välttämättömiä tietoja opinto-ohjauksesta vastuullisille henkilöille, jotta opiskelijan ohjaaminen hänelle soveltuvaan muuhun koulutukseen, opintoihin tai tukipalveluihin (L 951/2011, 43 §) ei viivästy tarpeettomasti.**
- ◆ **Koulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa ammatillisesta koulutuksesta, siihen hakeutumisesta ja **tutkintokohtaisista terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimuksista ja muista opintoihin liittyvistä edellytyksistä** perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, oppilaanohjaajille ja opettajille. Koulutuksen järjestäjän tulee suunnata tiedotusta ja ohjausta erityisesti koulutuksen nivelvaiheessa oleville nuorille ja heidän huoltajilleen. **Opiskelijoiksi hakeutuville tulee tiedottaa edellä mainituista asioista hakuoppaissa, muussa hakutiedotuksessa sekä tutkintokohtaisesti mahdollisesti järjestettävissä soveltuvuus- ja pääsykokeissa.****

Luku 8.3 Ammatillinen erityisopetus mm..

- ◆ **Ammatillisen erityisopetuksen tulee tarjota opiskelijoille mahdollisimman esteetön ja saavutettava ammatillinen koulutus ja edellytykset koulutuksen jälkeiseen työllistymiseen. Tutkintokohtaisista terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimuksista ja muista opintoihin liittyvistä edellytyksistä tulee tiedottaa opiskelijaksi hakeutuvalla ja hänen huoltajalleen.**
- ◆ **Opiskelijaksi hakeutuvan terveydentilaan tai toimintakykyyn liittyvä seikka ei saa olla esteenä opiskelijaksi ottamiselle. Ammatillisessa erityisopetuksessa tulee opiskelijan terveydentilaa ja toimintakykyä tukea ja edistää opiskelijan yksilöllisten tarpeiden mukaisilla tuki- ja ohjaustoimilla, monipuolisilla ja vaihtelevilla oppimisen ja osaamisen arviointimenetelmillä sekä muilla toimintatavoilla ja erityisjärjestelyillä, jotka edistävät opiskelijan opintojen onnistumista. Opiskelijaksi ei kuitenkaan voida ottaa henkilöä, joka ei ole terveydentilaltaan tai toimintakyvyltään kykenevä opintoihin liittyviin käytännön tehtäviin tai työssäoppimiseen, jos valtioneuvoston asetuksessa (1032/2011) määrättyjen humanistisen ja kasvatusalan, tekniikan ja liikenteen alan, luonnonvara- ja ympäristöalan sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan tutkintojen opintoihin liittyvät turvallisuusvaatimukset sitä edellyttävät, ja jos estettä ei voida kohtuullisin toimin poistaa. Edellä mainittujen tutkintojen osalta on terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimukset sisällytetty ammatillisten perustutkintojen perusteisiin.**

8.6 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö, mm.

- ◆ **Tutkintokohtaisista terveydentilan ja toimintakyvyn vaatimuksista tiedottaminen on huoltajille erityisen tärkeää silloin, kun opiskelija tekee koulutusvalintoja tai tilanteissa, jolloin opiskelijan terveydentila tai toimintakyky on heikentynyt.**
- ◆ **Koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa opiskelijan huoltajalle huumausainetestistä koskevan todistuksen vaatimisesta ja kurinpitorangaistuksesta (L 951/2011, 34 a ja 35 a §). Koulutuksen järjestäjän on ennen opiskeluoikeuden peruuttamisesta päättämistä kuultava opiskelijaa ja hänen huoltajaansa (L 951/2011, 35 a §). Opiskelijan huoltajaa on kuultava myös ennen opiskelijan oppilaitoksesta tai opiskelijan asuntolasta erottamista.**

Luku 8.7 Opiskelijahuolto, mm.

- ◆ **Koulutuksen järjestäjän tulee määritellä ne tehtävät, joihin sisältyy arkaluonteisten tietojen käsittelyä sekä päättää niistä koulutuksen järjestäjän toimielimistä ja ammattihenkilöistä, joilla on oikeus arkaluonteisten tietojen käsittelyyn (L 951/2011, 42 §).**
- ◆ **Koulutuksen järjestäjän tulee laatia yhteistyössä opiskelijahuollon ja opiskeluterveydenhuollon toimijoiden kanssa tupakointia, nuuskaamista sekä päihteiden ja huumeiden käyttöä ennalta ehkäiseviä toimintaohjeita. Kirjallisiin toimintaohjeisiin tulee sisällyttää koulutuksen järjestäjän ohjeet päihteiden käytön ehkäisemisestä, päihdeongelmiin puuttumisesta (L 951/2011, 34 a §) ja päihdeongelmaisen hoitoon ohjaamisesta. Ohjeissa on syytä täsmentää ainakin, miten ja millä edellytyksillä opiskelijan toimintakykyisyyttä selvittävä huumausainetestaus järjestetään opintoihin liittyvien käytännön tehtävien tai työssäoppimisen yhteydessä sekä miten ja milloin opiskelija esittää huumausainetestin perusteella laadittuun selvitykseen perustuvan todistuksen koulutuksen järjestäjälle.**

Luku 8.7 Opiskelijahuolto, mm..

- ◆ **Koulutuksen järjestäjällä tulee olla oppimisympäristön turvallisuutta edistävä kriisisuunnitelma ja toimintaohjeet kiusaamisen, häirinnän, käyttäytymishäiriöiden, väkivallan, tapaturmien, onnettomuuksien ja kuolemantapauksien varalta.**

Ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteiden muutokset

- ◆ Mm. opiskeluoikeuden peruuttaminen ja tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset koskevat valtioneuvoston asetuksessa (1033/2011) säädettyjä humanistisen ja kasvatusalan, tekniikan ja liikenteen alan, luonnonvara- ja ympäristöalan sekä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan ammatti- ja erikoisammattitutkintoja
- ◆ **Tarkistukset perusteiden lukuun 1**
Näyttötutkinnot ->
  - 1.4 Henkilökohtaistaminen näyttötutkinnossa
  - 1.7 Näyttötutkintoon valmistava koulutus
  - 1.7.1 Tutkintokohtaiset terveydentilavaatimukset ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa

Muut korjattavat OPH:n asiakirjat

- ◆ Tarkistukset OPH:n Henkilökohtaistamismääräykseen (43/011/2006)
- ◆ Tarkistukset Näyttötutkinto-oppaaseen
- ◆ Tarkistukset muihin OPH:n julkaisuihin ja oppaisiin tarpeen mukaan, esim. työturvallisuusoppaat

Säädösten toimeenpano OPH:ssa

1

- ◆ Tutkintokohtaisten terveydentilavaatimusten määräykset on valmisteltu yhteistyössä Työterveyslaitoksen ja OPH:n asiantuntijoiden kanssa.
- ◆ Perusteiden muutosten laadinta OPH:n sisäisenä virkamiestyönä
- ◆ Lausuntokierros
- ◆ OPH:n johtokuntakäsittely ja hyväksyntäprosessi
- ◆ Tutkinnon perusteiden muutokset voimaan 1.1.2012
- ◆ Tiedottaminen jatkuu
- ◆ SORA:n sovellusopas toimeenpanon tueksi

Koulutuksen järjestäjällä/oppilaitoksella informointivelvollisuus!

- ◆ Koulutuksen järjestäjän on annettava opiskelijaksi hakeutuville tieto siitä, minkälaisia terveydentilaa koskevia vaatimuksia ja muita edellytyksiä (esim. että aiemmin tehty opiskeluoikeuden peruuttamista koskeva päätös voi olla opiskelijaksi ottamisen esteenä) opintoihin liittyy.
- ◆ Informointivelvollisuus koskee myös huumausainetestaukseen liittyviä käytänteitä.

Koulutuksen järjestäjällä/oppilaitoksella informointivelvollisuus!

- ◆ -> Siten hakijat voivat itse arvioida, soveltuvatko he terveytensä ja toimintakykynsä puolesta koulutukseen ja ovat tietoisia siitä, minkälaisia terveydentilaa koskevia tietoja he ovat velvollisia antamaan oppilaitokselle.